

ARI SOKTU, AT TEPTİ, OK BATTI: İŞÇİLER İKTİDARA

Aydınlık Dergisi, 20 Mayıs 2007

Yıldırım Koç

1992 yılında Kasım ayı sonlarında Zonguldak belediye işçilerinin eylemlerinde taşınan pankartların biri "**ARI: SOKTU; AT: TEPTİ; OK: BATTI; İŞÇİLER İKTİDARA**" idi (**Cumhuriyet**, 1.12.1992). 1989 Bahar Eylemleri işçiler arasında siyasal talepleri de yükseltmişti. Belediye işçileri, ANAP'a, DYP'ye ve CHP'ye olan tepkilerini bu sloganla ifade ediyor, alternatifini de işçilerin iktidarı olarak dile getiriyordu. Bu yıllarda miting ve yürüyüşlerde yaygın biçimde atılan diğer bir slogan da, **İŞÇİLER BİRLEŞİN, İKTİDARA YERLEŞİN** idi.

Genel seçimler yaklaşırken üzerinde tartışılması gereken konuların başında, işçi sınıfının ve sendikaların siyasal tavrı geliyor. İşçi sınıfı günümüzde nüfusumuzun yaklaşık yüzde 60'ını oluşturuyor. İşçi sınıfının işgücü ve toplam nüfus içindeki payı hızla yükseliyor. Türkiye'nin geleceğinin belirlenmesinde en büyük güç, eğer örgütlenebilir ve harekete geçirilebilirse, işçi sınıfıdır.

İşçi sınıfı ve sendikalar siyasetle daima iç içe olmuştur ve olacaktır. Bu nedenle, işçileri ve sendikaları siyasetten uzak tutmaya yönelik yasa hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Sorulması gereken soru, işçilerin ve sendikaların siyasal faaliyetinin biçimidir.

Cumhuriyet yönetimi işçilere oy hakkını hiç tartışmadan verdi. Ancak, gelişmiş kapitalist ülkelerde işçilerin oy hakkına kavuşması uzun yıllar süren kampanyaların sonucuydu. Bu kampanyaların başarıya ulaşmasında emperyalist sömürünün devreye girmesi de etkili oldu.

Günümüzde sorulması gereken soru, genel oy hakkının bulunduğu koşullarda, işçilerin ve sendikaların siyasal faaliyetinin nasıl olması gerektiğidir.

Siyasal faaliyetin ilk biçimi, işçiye ve sendikaya düşmanlık edene karşı açık tavidir. İkinci aşama, alternatif politikalar geliştirmek veya alternatif politikaları önerenlere açık destek vermektir.

Bu hafta, geçmişimizde siyasal partilere karşı açık tavır almaya ilişkin örnekler vereceğim. Gelecek haftalarda ise parti kurma çalışmalarına ve parti desteklemeye değineceğim.

TÜRK-İŞ'in tarihinde işçiye düşmanlık edenleri seçtirmemeye yönelik ilk kapsamlı girişim 1965 seçimlerinde oldu.

TÜRK-İŞ, 1965 genel seçimleri öncesinde, 16 Ağustos 1965 günü, 9 milletvekilinin seçilmemesi için bir kampanya başlattı. Milletvekillerinin 4'ü CHP'li, 3'ü AP'li, 1'i MP'li ve 1'i de YTP'li idi. TÜRK-İŞ tarafından **Yeniden Seçilmemesi Gereken Milletvekilleri** başlıklı 16 sayfalık bir broşür bastırıldı. Ancak, Ankara 3. Sulh Ceza Mahkemesi, 18 Ağustos 1965 günü TÜRK-İŞ binasının aranmasına ve broşüre el konulmasına karar verdi. TÜRK-İŞ arandı. Bir miktar broşüre el konuldu. TÜRK-İŞ ve bazı sendikaların yöneticileri hakkında dava açıldı. Açılan davalar takipsizlikle ve beraetle sonuçlandı. TÜRK-İŞ'in aleyhinde kampanya açtığı 9 milletvekilinin yalnızca 3'ü seçilebildi.

TÜRK-İŞ'in siyasal faaliyeti 1992 yılı sonlarından itibaren önem kazandı. 1992 sonundan 1997-1998 yıllarına kadarki dönemde işçilerin kendilerinin parti kurması konusunda çeşitli kararlar alındı ve uygulanamadı. Bu konuyu gelecek hafta ele alacağım. Bu dönemde bazı partilerden istifa ve bazı partilere oy vermeme konusunda da kararlar alındı.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 5 Nisan istikrar programını görüşmek üzere 6 Nisan 1994 tarihinde bir toplantı yaptı. Toplantı sonrasında yayınlanan bildiride DYP ve SHP'den istifa çağrısı yaptı:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bugüne kadarki uygulamaları ve son istikrar programı nedeniyle, tüm sendikacıları ve işçileri DYP ve SHP'den derhal istifa etmeye çağırılmaktadır."

TÜRK-İŞ, 24 Aralık 1995 genel seçimleri öncesinde de, DYP ve CHP'ye oy verilmemesi çağrısında bulundu:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 20 Aralık 1995 günlü toplantısında, 17. Genel Kurul sırasında yaşanan bazı olumsuzlukların tümüyle aşıldığını ve TÜRK-İŞ'in tam bir birlik ve bütünlük içinde halkımızın umudu ve öncüsü olmaya devam edeceğini vurgulamış, Başbakan Sayın Tansu Çiller'in seçim propagandaları sırasında işçiler ve sendikalar aleyhindeki açıklamaları konusunda üzüntülerini ifade etmiş ve ülkemizdeki siyasal ve sendikal durumu değerlendirerek 24 Aralık 1995 günü yapılacak genel seçimlere ilişkin şu kararları almıştır:

"(1) Halkımıza verdiği sözleri 4 yıllık Koalisyon Hükümetleri döneminde yerine getirmeyen ve özellikle 5 Nisan İstikrar Programı ile işçi sınıfımız ve tüm çalışanlar için yeni ve ciddi sıkıntılar yaratan DYP ve CHP'ye oy verilmemelidir.

"(2) Laik ve demokratik sosyal hukuk devleti anlayışına ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki üniter devlet yapısının bütünlüğüne ve bağımsızlığına sahip çıkmayan siyasi partilere oy verilmemelidir.

"(3) Başkanlar Kurulumuz, işçilerin, memurların, işsizlerin, emeklilerin ve diğer tüm çalışanların oylarını kullanırken, TÜRK-İŞ'in önderliğinde 1995 yılında verilen yoğun işçi mücadelelerini de gözönüne alacaklarına ve kendilerinden yana olan siyasi partileri tercih edeceklerine inanmaktadır."

Geçmişteki örneklerin bugün için önemli olduğunu düşünüyorum.